

HÍRMONDÓ 2022/10

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában beszámolunk a Margitszigeten tett egyesületi kirándulásunkról, betekintheznek egyik társszervezetünk életébe, tájékoztatást adunk a 2022. évi népszámlálás és a novembertől esedékes nyugdíjmelés részleteiről, áttekintjük az októberben megtartandó ünnepnapjaink történetét, valamint olvashatnak további hírekről, érdekességekről.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

Tartalom

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK	2
Egyesületünk elnökének videóüzenete az Európai Siketvak Nap alkalmából	2
Szeptember végi kirándulás: a Margitszigeten jártunk	3
„A programokon való részvétel, a különféle hobbik sikerélményt adhatnak” – interjú Kimlei Gáborral	7
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	9
„Siketvak személyek státuszára és jogaira vonatkozó szabályozás” – konzultáció a DLAN szervezésében.....	9
HÍR, ÉRDEKESSÉG	11
Tájékoztatás a 2022. október 1-jétől induló népszámlálásról.....	11
Tájékoztatás a novembertől esedékes nyugdíjmelésről.....	13
Fontos hivatali címváltozás	14

Érdekességek az aradi vértanúkról	14
Október 15: a Fehér Bot Napja.....	15
Mit ünneplünk október 23-án?	16
Páratlanul páros kordokumentum	17
Halloween, mindenszentek, halottak napja: amit ezekről az ünnepekről tudni érdeemes	18
Visszakerültek a helyükre a Lánchíd budai hídfőjének kőoroszlánjai	19
Emlékhellyé avatták Petőfi Sándor szülőházát	21
Különleges könyv-és irattár Medgyesen.....	22
Egy csodás ital egészségünk megőrzéséért.....	23
5+1 meglepő tény a balkezesekről.....	24
Civita di Bagnoregio, a mágikus középkori város, melyet csak 15-en laknak	25
Az éneklő homokdűnék titkai	26
A HÓNAP VERSE	27

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Egyesületünk elnökének videóüzenete az Európai Siketvak Nap alkalmából

Az Európai Siketvak Unió 2003. október 22-én alakult Dániában. Emiatt tartjuk számon ezt a dátumot úgy, mint az Európai Siketvak Nap. Ebből az alkalmából Gangl Tamás, egyesületünk elnöke és az Európai Siketvak Unió (EDbU) alelnöke videóüzenetben köszöntötte a siketvak személyeket, családtagjaikat és a támogatókat, akiknek szintén fontos az egyidejű látás-és hallássérüléssel élő személyek ügye.

Bemutatkozását követően ismertette azokat a főbb problémákat, melyekkel az érintettek nap mint nap szembe kell, hogy nézzenek.

"Kettős sérülésünkből adódóan mobilitásunkban és kommunikációnkban egyaránt akadályokba ütközünk, mind a munkahelyünkön, tanulmányaink során, ügyintézésük alkalmával". - fogalmazott. Hangsúlyozta, ezeknek a nehézségeknek könnyebbé tételéhez bizonyos szolgáltatásokra van szükség, melyeket a mi egyesületünk is biztosít. Meg is nevezte ezeket, kitért a jelnyelvi tolmácsszolgálatra, a rehabilitációra és a kísérszolgálatra.

Az Európai Siketvak Nap történetét is ismertette, hozzátéve, ez nagyszerű alkalmat kínál, hogy "felhívjuk a figyelmet a jogainkra, arra, hogy mi is részt vehessünk és egyenlő félként élhessünk a társadalomban".

Ebben bízva kívánt minden siketvak embernek jó egészséget, sikeres küzdelmet.

A videó megtekinthető a SVOE Facebook oldalán, illetve az Európai Siketvak Unió ünnepi összeállításának részeként a szervezet közösségi felületén is elérhető.

(A cikket Gangl Tamás videóüzenete alapján Taskovics Adél írta)

Szeptember végi kirándulás: a Margitszigeten jártunk

2022. szeptember 21-én, szerdán délután találkoztunk a sziget Margit-híd felőli bejáratánál. Mivel már régen volt módunk személyesen szót váltani egymással, amíg vártuk a csapat folyamatosan szállingózó tagjait, itt is, ott is vidám beszélgetések bontakoztak ki. Amikor már teljes volt a létszám, beléptünk a szigetre, ahol kellemes őszi idő és a szökőkút zenéje fogadott minket. Rövid sétát követően egy nagy zöld területen, tisztáson álltunk meg. Nagy kört alkottunk, megfogva egymás kezét. Molnárné Katona Eszter, egyesületünk munkatársa kezdte a bemutatkozó kört. Elmondta a nevét, majd megszorította a tőle balra álló személy kezét, jelezve, hogy most ő következik. Így adtuk tovább egymásnak a szót, míg végül mindenki sorra került. Ebből kiderült, hogy 18 egyesületi tag és 8 segítő vett részt a programon. Közülük egy önkéntes (egyetemi hallgató), heten pedig a SVOE dolgozói. Ezután Eszter a másik irányba indította el a kört és akinek volt üzenete, jókívánsága a többiek számára, elmondhatta. Rengeteg pozitív mondat hangzott el, volt, aki sok vidámságot, látnivalót kívánt a társaságnak, vagy éppen csodálatos időt. Miután ez megtörtént, folytattuk sétánkat a jó levegőn, az enyhe szélben susogó fák lombkoronái alatt. Különféle vendéglők, sportlétesítmények mellett haladtunk el, és még a Fénykert is útba esett. Elérkeztünk végül a vadaskerthez, ahol különféle állatokat nézhettünk meg. Elidőztünk a réti sasok kifutója előtt, különböző fajtájú ludakat, récéket is láttunk. Közelünkbe jöttek a fehér gólyák, megfigyelhettük a házi nyulat táplálkozás közben. A pónik birodalma

előtt felirat figyelmeztetett: óvatosnak kell lenni velük, mert haraphatnak. Meglehetettük az őzre hasonlító, dám nevű vadakat. A külön erre a célra kihelyezett modellek, szemléltető eszközök megérintésével tapasztalatot szerezhettünk arról, milyen a parlagi sas tojása, az erősen ívelt, kampós csőre, lába – melyen három ujj előre, egy hátra irányul. Elmentünk a pávák mellett is, nagyon szerettem volna hallani a hangjukat, de sajnos nem hallatták azt. Ezt követően egy rövid időre letelepedtünk az állatkert területén kihelyezett padokra. Itt volt módom beszélgetni Violával, aki önkéntes segítőként érkezett közénk.

Megtudtam róla, hogy látás-és halláspedagógia szakos egyetemi hallgató: másodéves az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán. Mivel nagyon szereti az állatokat, fontos mérföldkő volt az életében, amikor először hallott a Baráthegyi Vakvezető Kutya Iskoláról. Ennek köszönhetően ásta bele magát mélyebben abba, hogy milyen a látássérült emberek élete. Bizton állítja: a későbbiekben szeretne vakvezető kutyákkal foglalkozni. Gyorsétteremben is dolgozott, ahol megjelent egy hallássérült vendég, aki bár egyből elővette a telefonját és beleírta, hogy mit szeretne, Violát mégis zavarta, hogy nem tudott vele gördülékenyen kommunikálni. Hallássérültek iránti érdeklődése pedig ebből az élményéből fakad. Kérdésemre, hogy tanult-e már jelnyelvet, elmondta: most kellett szakosodnia az egyetemen. Ennek keretében lesz egy „Jelnyelvi alapok” nevű tantárgya is, melynek indulását beszélgetésünkkel izgatottan várta. Épp ilyen érdeklődéssel nézett a Braille írás elsajátítása elé is.

Egyesületünk tagjai és munkatársai körében most tartózkodott először. Eleinte kicsit félt attól, hogy neki kell vezetnie egy látás-és hallássérült személyt, aki teljesen rábízta majd magát, ám rövid idő alatt egymásra hangolódtak. Megkérdeztem tőle azt is, bár tudom, hogy ez még távlati dolog, hogy mit szeretne dolgozni az iskola elvégzése után. Abban biztos, hogy szeretne gyerekekkel foglalkozni – azt, hogy hallás-vagy látássérültekkel-e, még nem döntötte el -, a másik konkrét terve pedig a vakvezető kutyákkal való munka.

A Kis Állatkertből egy nagy térre értünk, virágokkal, bokrokkal tele. Itt még arra is nyílt lehetőségem, hogy a vad bazsalikomot megszagolhassam. Szemlélődés közben kiderült, hogy a körülöttünk elterülő természeti környezet szomorú eseménynek állít emléket. Hatalmas, ovális alakú ágyásban pompázó virágokat körös-körben különböző méretű fehér kövek szegélyezik kb. 60 cm széles sávban, melyek mindegyike egy-egy olyan személynek állít emléket, aki a koronavírus miatt veszítette életét. Valamennyi kövön egy-egy sorszám és a hozzá tartozó életkor, ami jelezte, hogy hány évet élt az adott áldozat. Innen sétáltunk tovább az öreg fák között, majd egy tisztáson megálltunk csoportképeket készíteni. A délután utolsó 30 percét a zenélő

szökőkútnál töltöttük, amelynek zeneszámai a gyerekkorba repítettek vissza minket: 16 órakor ugyanis mesék, rajzfilmek zenéitől volt hangos a környék. A dalok hangulata és a víz hol magasba szökellő, hol elcsendesedő játéka méltó zárása volt a kirándulásnak.

Hazatérve néhány kérdés azért még foglalkoztatott.

Vajon milyen emlékeket őrizhet ez a sziget? Honnan kapta a nevét? Miket láthattak, élhettek át a fák, melyek között utunk vezetett?

A danubiushotels.com oldalon ezek legtöbbször megkaptam a választ.

A Margitsziget, mely Budapest zöld szíve, a Duna közepén a Margit híd és az Árpád híd között terül el. Néhány szállodától és sportlétesítménytől eltekintve valójában egy nagy, zöld park, árnyas sétányokkal és padokkal. Kb. 2800 méter hosszú, legszélesebb pontján kb. 500 m széles, területe mintegy 96,5 hektár. Talán nehezen elképzelhető, hogy egykor több különböző részből állt, amelyet a Duna hordaléka alakított ki. Sokáig folyamatosan változott az alakja, míg végül kialakult a mai formája. A történelem folyamán számtalan nevet viselt, mint pl: Urak-sziget, Nyulak szigete, Szent András szigete, Boldogasszony szigete, Budai sziget, Palatinus-sziget. Mai nevét a 13. században kapta Árpád-házi Margit hercegnőről, IV. Béla király lányáról, aki életével és csodáival különleges helyet foglal el a magyar történelemben. Élete, Boldoggá, majd Szentté avatása Margit-legenda néven a mai napig őrzi emlékét.

A hely egészen 1901-ig csak hajón vagy csónakkal volt megközelíthető.

A Margit hidat 1876-ban megnyitották, de a szigetre vezető szárnyhíd csak 1901-ben készült el. A II. világháború alatt elkészült az Árpád híd, ezt 1950-ben kötötték össze a szigettel. 1919-ig csak belépődíj megfizetése mellett lehetett ide bemenni.

A margitszigeti termásvíz különösen hatékony a mozgásszervi megbetegedések, izom- és bizonyos idegrendszeri bántalmak, perifériás keringési zavarok, emésztési problémák kezelésében.

Érdekesek a domonkos rendi apácakolostor romjai és a Szent Mihály kápolna, majd a Víztorony, amely messziről látható! Magasan kiemelkedik az öreg fák közül. A nyolcszögletű, szimmetrikus alaprajzú tornyot egykor a hatalmas zöldövezet öntözésének és vízellátásának biztosítására hozták létre. Az ország legöregebb és legnagyobb víztornya igazi turisztikai látványosság, melyből Budapest 360 fokos körpanorámáját láthatjuk.

A Művészsétány a magyar kultúra kiemelkedő alakjainak bronz- és kőszobrai közül a legkorábbiak eredetileg a Városligetben foglaltak helyet, a Margitsziget fái közé 1966 és 1968 között telepítették át őket, azóta pedig számos új szobor is helyet kapott közöttük. Olyan alakok kísérik a látogatót, mint Csokonai és Balassi Bálint, Liszt Ferenc, a Margitszigetnek örök életet adó Arany János, Bartók és Kodály, vagy épp József Attila.

A Japánkertben harmóniában lehetünk a természettel. Kis fahíd vezet be, ahonnan többszáz éves növények szegélyezte ösvények visznek egyre beljebb. Belsejében a finoman alázúduló vízesést is megcsodálhatjuk.

A Japánkertben lévő vízgyűjtők kis csatornákkal összekötött tórendszert alkotnak, amelyekben aranyhalak, teknősbékák, vadkacsák és tavirózsák élnek békés életüket. A halastó közepén 1954 óta ott csücsül Csikász Imre alkotása, a „budapesti kishableány” szobra.

A Bodor-kút: Ez nem az a bizonyos zenélő szökőkút a Margit-híd közelében! Ez a történelmi hangulatú zenélő kút a sziget északi, Árpád híd felőli végén helyezkedik el. A kútban hangszórók vannak elrejtve, amelyekből minden egész órákor az előző századfordulóra jellemző térszene hallható.

Zenélő szökőkút: Magyarország legnagyobb méretű zenélő szökőkútja május 1. és október 31. között szórakoztatja a szigetre érkezőket. Medencéje 1000 m² alapterületű, átmérője 36 m; a középső vízszög több mint 25 m magasságba lök fel. A beépített fúvókák darabszáma 154, azok megvilágítását összesen 227 színes lámpa biztosítja. Műsorában óránként hangzik fel egy zenei blokk, sőt esténként különleges lézervetítésben gyönyörködhetünk a szökőkút vízfüggönyén!

A kis vadaskertről: egyik felén a dämuvadak karámja kapott helyet, ahol a hazai erdőkben is honos szarvasfélén kívül a mezei nyulak is kedvükre ugrádozhatnak. A kisállatkert másik felében vízimadarak, illetve egyéb díszes madárfajok láthatók, a Bahama, mandarin és a kisasszony récéken kívül különösen az ázsiai selyemtyúkok keltik fel a közönség figyelmét. A kert belsejében található istálló pónilovak lakóhelye, amelyeken szép időben, illetve forgalmasabb napokon akár lovagolni is lehet. A fentiekben kívül számos bagoly és ragadozó madár is helyet kapott a kertben.

A Fénykert minden este a sötétedés idejét figyelembe véve indul, egy előre programozható digitális naptár vezéreli, így az év 365 napján lehet esténként Budapest szívét változatos fényjátékkal színesíteni. A rendszer alkalmas a különböző nemzeti ünnepeken és kiemelt napokon megfelelő világításba öltöztetni a területet.

Bringóhintó, gokart, monster roller, hajókázás – a margitszigeti szórakozás kívánságlistáján ezek a mókás járművek is szerepelnek.

A különleges szabadtéri színpad gyönyörű, természetközeli élményt ad, de a szigeti gyógyforrásokra épülő gyógymedencéken kívül úszó- és élménymedencék, sőt csúszdák várják a családokat.

Nevezetes fákat is érdemes megtekinteni a Margitszigeten. Néhány példa a legérdekesebb fák közül, amelyek koruk, nagyságuk vagy történelmük miatt mindenképpen megérdemlik a figyelmet:

-több mint 190 éves, közel 40 m magas, 635 cm törzskör-méretű ősplatán európai viszonylatban is a legdekoratívabb koronájú platánok között áll.

-A víztorony közelében állnak Arany János tölgyei. Történetileg a Sziget egyik legnevezetesebb facsoportja, bár a költő nem alattuk írta versét.

- A Palatínus strand bejáratával szemben látható a 'hétvezér platán', melyet az I.világháborúban bombatalálat ért, utána többől hajtott hét törzset.

Lehetsz bárki, aki nyugalomra és szépterminészeti környezetre vágyik, a Margitszigeten mindenki megtalálja, amit keres.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

"A programokon való részvétel, a különféle hobbik sikerélményt adhatnak" – interjú Kimlei Gáborral

- Mióta élsz látás/hallássérüléssel?

- 11 éves koromban diagnosztizáltak nálam a retinitis pigmentosa-t, de ekkor még csak a sötétbeni látásomban voltak korlátok, igazándiból kb. 20 éves koromtól számítok látássérültnek, amikor már a látóterem is jelentősen beszűkült. Veleszületetten vagyok hallássérült.

- Miként szereztél tudomást a Siketvakok Országos Egyesületéről?

- Annak idején Papakosztandi Máriával és Gangl Tamással időnként megjelentünk a Retina Magyarország Egyesület rendezvényein és ott hallottam tőlük a szervezetről, aminek 2005-től vagyok a tagja.

- Mióta vagy a SVOE munkatársa?

- 2007 januárja óta dolgozom az egyesületben, miután elvégeztem az európai asszisztensi tanfolyamot, amit a VGYKE indított a látássérültek részére.

- Milyen napi feladatokkal jár az itteni munkád?

- Hivatalosan „egyéb ügyintéző” vagyok. A munkaköröm sokrétű. Egyrészt a tagsággal tartom a kapcsolatot, amikor ők érdeklődnek az egyesületnél bármilyen ügyben, ill. én küldök feléjük kör- emaileket pl. amikor egyesületi programokról kell informálni őket. Az egyesületi levelek postázását is jórészt én intézem. A tagok nálam fizetik be készpénzben az éves tagdíjat, ezt is utólag én iktatom le. Ha az egyesületi központi telefonon megkeresés érkezik, igyekszem a tárgyhoz

megfelelő kollégához továbbítani a kérdéseket, felvetéseket. Korábban a nyári táborok szervezésében is részt vettem.

- Mivel töltöd a szabadidődet?

- Tv-nézés, időnként olvasás – mobiltelefon segítségével-, de egyidejűleg nem hosszú időtartamban; ha lehetőség van a Láss vagy más hasonló szervezet keretében, akkor részt veszek kirándulásokon, kültéri programokon.

- Hogyan kerültél kapcsolatba az agyagozással?

- Már a SVOE tagja és munkatársa voltam, itt hallottam erről a lehetőségről a Vakok Általános Iskolája keretében.

- Mostanában is alkotsz?

- Már nem, mivel a csoportos részvétel lehetősége kb. 2014-ben megszűnt, 2008-tól folyamatosan volt heti egyszer alkalom 2014-ig.

- Mennyire voltál szigorú önmagaddal, amikor egy-egy műved véglegesítéséről volt szó?

- Amikor még aktívan agyagoztam, szerettem csinálni ezt a foglalatosságot, mivel lekötött és kíváncsi voltam arra is, mi lesz a végeredmény. Sok kisebb-nagyobb alkotásom született, egy részüket elajándékoztam azért is, mivel sok helyet foglaltak az otthoni vitrinszekrényben. Ezek bögrék, négyszögletű mécses - gyertyatartók voltak. Kisebb részükkel voltam elégedett, a többséggel mindig volt némi fenntartásom a tökéletességgel kapcsolatban. Ezeket az újabb tárgyak esetében igyekeztem javítani, korigálni a foglalkozásvezető keramikus tanár segítségével.

- Elvártad, hogy a végeredmény pontosan úgy nézzen ki, ahogyan azt előre elképzelted vagy lehettek eltérések?

- Mindig úgy álltam neki az alkotásnak, hogy az nagyjából kövesse az általam elképzeltet, de ez csak megközelítőleg sikerült általában, mivel az anyag fizikai természetét is figyelembe kellett venni. Más, amikor még égetés előtt van, nedves és puhább az agyag, mint amikor kiégetik. Megint más, amikor mázasan készül el.

- Van valami, amire nem kérdeztem rá, de fontosnak tartod, hogy elmondd magadról az olvasóknak?

- Kissé közhelyeset fogok mondani, de szerintem az fontos lehet minden sorstársnak, hogy bármi olyan hobbit, vagy programot csináljon vagy részt vegyen benne, ami őt személyesen érdekli, illetve leköti. Az alkotás, a programokon való részvétel, a különféle hobbik sikerélményt

adhatnak, ami nagyon fontos tényező a testi - lelki egészségünk szempontjából.

(Az interjút készítette: Taskovics Adél)

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

„Siketvak személyek státuszára és jogaira vonatkozó szabályozás” – konzultáció a DLAN szervezésében

(dr. Simona Gerenčer, a DLAN főtitkárának beszámolója)

A Szlovén Köztársaság Államtanácsa és a Szlovéniai Siketvakok Országos Egyesülete DLAN konzultációt szervezett az Állami Tanács termében, Šubičeva 4, Ljubljana, 2022. szeptember 27-én, 10 órakor, "SIKETVAK SZEMÉLYEK STÁTUSZÁRA ÉS JOGAIRA VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁS" címmel.

A konzultáción részt vettek a siketvakok és támogatóik, hozzátartozóik, szakemberek és a miniszterek képviselői.

Néhány a konzultáció fontosabb következtetése közül:

1. A siketvakság független, sajátos fogyatékoság, nem pedig két különálló fogyatékoság összessége.
2. A siketvakok alapvető emberi jogai, tartózkodási helyüktől függetlenül biztosítottak kell(ene), hogy legyenek.
3. Biztosított a siketvak gyermekek korai, holisztikus megközelítésű fejlesztése, lehetővé válik a siketvak gyermekek korai nyelvi fejlesztése, valamint a tanulási folyamatban megfelelő adaptációk bevezetése a siketvak gyermekek számára.
4. A siketvak személyek hozzátartozóinak megfelelő szakmai támogatást kell biztosítani.
5. Meg kell erősíteni a siketvakokkal foglalkozó szakmai állományt, ki kell képezni a megfelelő számú siketvak tolmácsot és segítő személyt.
6. A siketvakság területén folyó szakmai és tudományos munka fejlesztésének lehetővé tétele és támogatása.
7. Beszélgetőpartnert akarunk az illetékes minisztériumtól – főleg a Munkaügyi, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztériumtól.

Felszólalásomban kitértem arra, hogy a siketvakság minden bizonnyal az egyik legnagyobb kihívást jelentő fogyatékoság. Az érintett személy csak az érintés, szaglás és ízlelés útján kapott információkra támaszkodhat megbízhatóan. Ezen érzékszervek segítségével olyan világfelfogást alakít ki, amely a legtöbb esetben eltér a többségi társadalométól.

A siketvakok egyetlen közös jellemzője, hogy világuk leszűkül az ún. mikrokörnyezetre, azaz a számukra elérhető környezetre. Ezért nem lehet őket egyszerűen érzékszervi fogyatékosnak minősíteni, és összehasonlítani a fogyatékosággal élők bármely más csoportjával. Életüket áthatja a társadalmi elszigeteltség, sok nehézség, erőszak, félreértés, manipuláció, fájdalom, diszkrimináció, öngyilkosság...

A Szlovén Siketvakok Egyesülete DLAN önálló és független szakmai fogyatékosügyi szervezet, a siketvakok képviselője, büszkén tekintünk vissza az általunk megtett útra. A szervezet megalakulásakor nemcsak sikeresen helyeztük el a siketvakokat Szlovénia térképén, hanem szakmai munkánkkal sok siketvak ember életminőségén napi szinten is javítottunk. A szakmai munka fejlesztésével sikeresen igazoltuk a siketvakok nyelvének meglétét és kulcsfontosságú szerepet töltöttünk be abban, hogy a siketvak nyelv bekerüljön a Szlovén Köztársaság Alkotmányába.

A nyelv egyrészt az emberi lény legalapvetőbb megerősítése, másrészt lehetővé teszi az emberek számára a legnagyobb személyes növekedést, szabadságot és természetesen közösségük emancipációját. 2019-ben Szlovénia a világ első országaként foglalta bele alkotmányába a siketvakok nyelvét, amivel példát mutat a többi országnak.

A siketvakok rendkívüli sokszínűsége és sajátos igényeik, valamint a mélyreható speciális szakértelem miatt csak egy független, kizárólag velük foglalkozó szervezetben tudnak sikeresen előrehaladni.

Szükséges a siketvakság északi definíciójának tiszteletben tartása, amelyet a Siketvakok Világszövetsége (WFDB) is szorgalmaz, és amely ezt az állapotot a látás és a hallás egyidejű károsodásaként határozza meg, amely olyan súlyos, hogy a sérült érzékszervek nem tudják kompenzálni egymást.

Biztosítani kell számukra az alapvető emberi jogokat, még pedig:

- a siketvakok nyelvén, az egyén megértéséhez igazodó tájékoztatáshoz való jog,
- a siketvakok tolmácsszolgálatok igénybevételéhez való joga, ezáltal a megfelelő és minden élethelyzetben elérhető tolmácsoláshoz való jog, a kommunikáció megfelelő módja,
- egyéni, átfogó szakmai támogatáshoz és segítséghez való jog,

- a segítő személyek szolgáltatásaihoz való jog, amelyek lehetővé teszik a függetlenebb, aktívabb és egyenlőbb társadalmi integrációt,
- minden oktatási folyamatban való egyenlőbb részvételhez való jog,
- és végül, de nem utolsósorban a mindennapi élet minden területén való részvételhez és a személyes fejlődéshez való jog.

A siketvakok egy olyan embercsoport, akik napi szinten nagy kihívásokkal küzdenek. Ezeket nem tudjuk átvenni tőlük, de javíthatunk életminőségükön, és megkönnyíthetjük számukra ezt a nehéz utat. Azért, mert ők is emberek, a Szlovén Köztársaság állampolgárai. Nekik is megvannak a saját vágyaik, céljaik és álmaik, akárcsak nekünk. Az övék talán egy kicsit eltér a többségi társadalom álmaitól, de ezért még fontosabbak. A határ az ép érzékszervekkel rendelkező és a siketvak között rendkívül vékony, közülünk is bárki a közösségük része lehet egyszer.

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Tájékoztatás a 2022. október 1-jétől induló népszámlálásról

Mikortól kezdhetem kitölteni a népszámlálási kérdőíveket?

A 2022-es népszámlálás hivatalosan október 1. és november 28. között tart, ezen belül két részre oszlik. Az első fázis október 1. és 19. között zajlik, ekkor a háztartások önállóan, online tölthetik ki a kérdőívet a nepszamlalas2022.hu oldalon. Akik ezzel nem élnek, azokat november 20-ig számlálóbiztosok fogják felkeresni.

Mi a teendőm, ha elfelejtem a megadott időszakban kitölteni az online kérdőívet, és nem vagyok otthon, amikor jön a kérdezőbiztos?

Ilyenkor még mindig lesz egy hetünk: november 21. és 28. között a település jegyzőjénél (jellemzően a polgármesteri hivatalban) még ki lehet tölteni a kérdőíveket.

Tényleg kötelező részt venni a népszámláláson?

Igen, erről a 2018. évi CI. törvény rendelkezik. A kérdések közül azonban nem kötelező mindegyikre válaszolni, a nemzetiségre, az anyanyelvre, a családi, baráti közösségben beszélt nyelvre, a vallásra, az egészségi állapotra és a fogyatékosságra vonatkozó kérdések megválaszolása önkéntes.

Fontos, hogy a beszélt nyelveknél a jelnyelvet is lehet választani.

És ha egyáltalán nem vagyok hajlandó kitölteni?

Ebben az esetben közigazgatási bírság várhat önre, amelynek a legmagasabb összege 200 ezer forint. A Központi Statisztikai Hivatal ugyanakkor hangsúlyozza, nem a bírságolás a cél. Arra hívják fel inkább a figyelmet: a népszámlálás adataiból olyan fontos következtetéseket lehet levonni, amelyek hatással lehetnek mindennapjainkra is, ezért fontos, hogy kitöltsük.

Hogyan kapom meg az értesítőt, és hogyan tudok egyáltalán belépni a honlapra?

A KSH minden magyarországi lakcímre postai felkérő levelet küldött, ebben van az a 12 jegyű belépési kód, melynek segítségével be lehet lépni az online felületre. Fontos, hogy a felkérő levél nem névre szól, csak a lakás címe szerepel a címzésben (a házszámig.)

Mi lesz a hajléktalanokkal, vagy azokkal, akik bentlakásos intézményben élnek?

A szociális, felsőoktatási vagy más bentlakásos intézményben lakók az intézmény vezetőjétől kapják meg a felkérő levelet, míg a fedél nélkül élőket szociális munkások segítik a népszámlálásban való részvételben.

Milyen kérdésekre kell majd válaszolnom?

A népszámlálás két kérdőívből áll: egy lakáskérdőívből, valamint a lakásban élőkről szóló kérdőívből. Utóbbi minden egyes lakónak külön jár, és akkor kapjuk meg, amikor beírjuk, hogy hány fő lakik a lakásban. A lakáskérdőívet az ország területén található összes lakásról várják, vagyis azokról is, melyek üresen állnak.

A kérdőívben szerepelni fognak fogyatékosokra, krónikus betegségekre vonatkozó kérdések is. Ezekre nem kötelező válaszolni. A fogyatékosokra vonatkozó kérdéseknél többféle választ is be lehet jelölni egyidejűleg, tehát megadható, ha valaki például mozgássérült és siketvak is egyszerre. Egy új kategória is létrejött, ez a súlyosan halmozottan fogyatékos személy. A siketvakság is külön kategóriát képez.

Lesznek idén új kérdések?

Igen. Az előző, 2011-es népszámláláshoz képest újdonság, hogy a kérdőív rákérdez a digitális jártasságra, valamint a lakáskérdőívnel az energiahatékonysággal és internethasználattal kapcsolatos eszközök meglétére is.

Újdonság, hogy idén meg kell adnunk a nevünket is, így ellenőrizhető, hogy mindenkitől beérkezett-e a kérdőív, továbbá így biztosítható az is, hogy mindenki csak egyszer szerepeljen az eredményekben.

Kitölthetem a családtagjaimnak a kérdőívet?

Az egy lakcímen közösen élő érintettekre vonatkozó személyes adatokat akár egy fő is kitöltheti, de ehhez kell az érintettektől szóbeli felhatalmazás.

Hol tudom ellenőrizni a számlálóbiztosokat, mielőtt beengedem őket a lakásba?

Minden számlálóbiztosnál lesz egy sorszámozott igazolvány, egyedi azonosítóval. Ezt kötelességük bemutatni, ha kérjük. A számlálóbiztosoknál tablet lesz, ők is elektronikusan viszik fel az adatokat, de titoktartási nyilatkozatukban vállalták, hogy az információkat bizalmasan kezelik, azokat másnak nem adják át, valamint a kérdőívekről másolatot, fotót, feljegyzést nem készítenek, beszélgetést semmilyen eszközzel nem rögzítenek.

Lehet helyesbíteni a kérdőívben megadott válaszaimon?

A helyesbítés a kérdőív lezárásáig lehetséges, ezt követően csak külön igényléssel, és akkor is csak a statisztikai adatok lezárásáig.

A Hvg cikke alapján írta: dr. Babinszki Vera, Jogász

Siketvakok Országos Egyesülete

Tájékoztatás a novembertől esedékes nyugdíjemelésről

A Magyar Közlöny október 5-én megjelent száma tartalmazza a rendeletet, amely 4,5 százalékos emelésről, és 0,5 százalékos nyugdíjprémium kifizetéséről szól. Az emelés alapját az a nyugdíjösszeg képezi, amelyet még a 2022. januári emelés előtt kaptak a nyugdíjasok, míg a prémiumot a novemberben aktuális nyugdíj összegéből számítják ki. Tehát azok számíthatnak a kiegészítő juttatásokra, akik 2021. december 31-ig nyugdíjba vonultak, vagy valamilyen nyugdíjszerű ellátást kapnak.

Az öregségi nyugdíjon kívül ide tartozik még, a teljesség igénye nélkül:

- özvegyi nyugdíj
- árvaellátás
- rokkantsági ellátás
- rehab ellátás

- fogyatékosági támogatás
- vakok személyi járadéka
- rokkantsági járadék

háromféle juttatás érkezik majd a nyugdíjasok számára:

1. az emelt nyugdíjösszeg,
2. visszamenőleges nyugdíjkorrekció,
3. és a nyugdíjprémium.

Kérdés esetén keressenek bizalommal az alábbi elérhetőségeken:

babinszki.vera@siketvak.hu

+36208081448

dr. Babinszki Vera

Jogász

Siketvakok Országos Egyesülete

Fontos hivatali címváltozás

A Rehabilitációs Hatósági és Orvosszakértői Főosztály a Váradi utca 15. szám alól 2022. OKTÓBER 17-ÉN elköltözött.

A Főosztály új működési helye, valamint az ügyfélszolgálat új címe:

Budapest, III. kerület, Lajos utca 160-162.

Az új működési helyen 2022. október 19-től várják ügyfeleiket, a megszokott nyitvatartási időben.

Forrás: Kormanyhivatal.hu

Érdekességek az aradi vértanúkról

1.Valóban 13-an voltak?

Bár az aradi vértanúk tizenhárman voltak, mégsem csak rájuk emlékezünk. Ugyanezen a napon végezték ki Pesten Batthyány Lajost, hazánk első alkotmányos miniszterelnökét, illetve Aradon felakasztottak egy bécsi forradalmárt és két magyar ezredest is.

2.Magyarok voltak?

Érdekesség, hogy bár életüket adták hazánkért és becsületünkért, mégsem mind magyar származásúak voltak. Volt köztük osztrák, német, szerb, horvát és örmény születésű is.

3. Sujánszky György Euszták minorita szerzetes gyóntatta utolsó perceikben a tiszteket, akinek mindent elárultak a hazánkért hősi halált halt vértanúk. A lelkész soha nem hozta nyilvánosságra az akkor elhangzottakat, 1875-ben hunyt el, titkait pedig a sírba vitte.

4. A kormány 2001-ben nyilvánította a magyar nemzet gyásznapjává október 6-át, amikor Aulich Lajosra, Damjanich Jánosra, Dessewffy Arisztidra, Kiss Ernőre, Knézich Károlyra, Láhner Györgyre, Lázár Vilmosra, Leiningen-Westerburg Károlyra, Nagysándor Józsefre, Poeltenberg Ernőre, Schweidel Józsefre, Török Ignácra, Vécsey Károlyra -, valamint az aznap Pesten kivégzett gróf Batthyány Lajosra, Magyarország első független, felelős kormányának miniszterelnökére emlékezünk.

Forrás: Femcafe.hu

Október 15: a Fehér Bot Napja

Célja a közvélemény figyelmének felhívása a vakok és a gyengénlátók sajátos helyzetére, keresve gondjaik megoldásának lehetőségeit, a társadalomba való teljesebb értékű beilleszkedésük útját.

A bot alkalmazásának gondolata a francia Guillyd' Herbemont grófnőtől származik. A párizsi utcán sétálgatva többször megfigyelte a nagy jármű- és személyforgalomban félénken és bizonytalanul közlekedő vakokat. A 20-as évek végén Párizs forgalma egyre fokozódott. A segítségnyújtás lehetőségét megtárgyalta az édesanyjával, aki nem értett egyet a lánya igyekezetével, és inkább irodalmi művek Braille rendszerű átírását javasolta a lányának, amely igen divatos tevékenység volt a magas társadalmi rétegek hölgyeinek körében. A kérdéssel mégis tovább foglalkozva egy könnyen felismerhető eszköz kézben hordásának a gondolatát vetette fel. Így jutott a "fehérbot" használatának a szükségességéhez, amelyet úgy a járművek vezetői, mint a gyalogosok távolról felismernek és tudják, hogy közöttük vak ember közlekedik. Használata fokozatosan terjedt el Európában és csaknem az egész világon.

(Szerkesztői megjegyzés: a látássérülteket tömörítő szervezetek ebből az alkalomból ünnepeket szerveznek, országos és regionális szinten egyaránt. A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége épp ezen a napon jelentette meg a vak és gyengénlátó írók és költők második antológiáját „A fény az időben” címmel. Az első kiadvány – „Óda a fényhez” - harminc évvel ezelőtt látott napvilágot).

Forrás: Borsodivakok.hu

Mit ünneplünk október 23-án?

1989. október 23. óta ez a jeles nap kettős nemzeti ünnep Magyarországon. Az 1956-os forradalom kitörésének és a Magyar Köztársaság 1989-es kikiáltásának napja, melyet az 1990. évi XXVIII. törvény iktatott a nemzeti ünnepek sorába.

Ifjúság és a hozzá csatlakozó tömeg azt mondta: ne legyen akárhogy! Elég volt a megalázottságból, a félelemből és kiszolgáltatottságból, az éjszakai elhurcolásokból és a rögtönítélő népbírósi perekből.

Az 1956-os forradalom Magyarország népének a sztálinista diktatúra elleni forradalma és a szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca, amely a 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt. A budapesti diákok békés tüntetésével kezdődött 1956. október 23-án, és a fegyveres felkelők ellenállásának felmorzsolásával fejeződött be november 10-én.

Az október 23-i budapesti tömegtüntetés a kommunista pártvezetés ellenséges reakciója és a fegyvertelen tömegre leadott véres sortűz következtében még aznap éjjel fegyveres felkeléssé nőtt. Ez a kormány bukásához, a szovjet csapatok visszavonulásához, majd a többpártrendszer visszaállításához és az ország demokratikus átalakulásához vezetett.

November első napjaiban az új kormány megkezdte a tárgyalásokat a Szovjetunióval a szovjet csapatok teljes kivonásáról, a Varsói Szerződésből való kilépésről és az ország semlegességéről. A szovjet politikai vezetés azonban a kezdeti hajlandóság után meggondolta magát, és miután a nyugati nagyhatalmak biztosították arról, hogy nem nyújtanak a magyar kormánynak segítséget, november 4-én a szovjet csapatok hadüzenet nélküli háborút indítottak Magyarország ellen.

Az aránytalan túlerővel szemben egyedül maradt ország több napon át folytatott szabadságharca így végül elbukott.

Forrás: Oroszlany.hu

Páratlanul páros kordokumentum

Két pesti tizenéves fiú – egyikük 14, a másik 12 éves – 1956. október 23-án naplót kezd írni. Ebben talán nincs semmi különleges, attól viszont már érdekessé válik, hogy történetesen szomszédok és jó barátok egy Röck Szilárd (akkori nevén Somogyi Béla) utcai házban, kőhajításnyira a forradalom egyik nevezetes epicentrumától. Az eseményeket újságkivágásokkal, röplapokkal dokumentálják, a naplójukat rajzaikkal illusztrálják. Megörökítik életük eseményeit – mit olvasnak, hol állnak sorba, stb. –, megfigyelik és lejegyzik a szüleik, rokonaik és más felnőttek reakcióit, a rádióhíreket és amiket a körúton, a Blahán, a Corvin köznél vagy épp a Bródy Sándor utcában látnak. Igazi gyereknaplók: ritka a kommentár, csak a tények ... Nem akarnak manipulálni (talán nem is tudják akkor még, hogy hogyan kell csinálni), amit és ahogy írnak, abból kiviláglik természetes számukra, hogy így alakult az életük.

A naplók sorsa is különleges.

Csics Gyula – ő volt az akkori 12 éves fiú – a tatabányai Városi Könyvtár vezetője 2004 februárjában adta át Rainer M. Jánosnak, az 56-os Intézet igazgatójának a naplóját tartalmazó dossziét, „hátha tud vele valamit kezdeni...” A naplóban sokszor feltűnik a jó barát Jancsi neve.

A másik – akkor még ismeretlen szerzőjű – naplót Molnos Péter művészettörténész még 2002-ben vásárolta az Ecserin egy ószerestől, akihez egy hajléktalantól került. A napló lapjainak gyakori szereplője Gyuli, a jó barát.

Csics Gyula naplóját az 56-os Intézet jelentette meg 2006 júniusában, a másik napló facsimile – hasonmás- kiadása név nélkül néhány nappal korábban látott napvilágot Kieselbach Tamás galériájának kiadásában. „Ez hihetetlen! Döbbenetes!” – kommentálta Csics Gyula, amikor megtudta, hogy barátja naplója fennmaradt és facsimile kiadásban meg is jelent.

A két napló tehát ötven évvel később találkozott.

Csics Gyula adatainak segítségével az 56-os Intézet munkatársai megtalálták a gyermekkori jó barátot, a napló szerzőjét, Kovács Jánost, aki akkor a Rózsa utcai szociális otthonban élt. Kieselbach Tamás motoros futárral küldte el az eltűntnek hitt napló facsimiléjét egykori írójának.

Nagy szeretettel ajánlom mindenkinek figyelmébe ezt a maga nemében páratlan és mégis páros kordokumentumot.

Kovács János, „Jancsi” naplója megtalálható:
<http://mek.oszk.hu/11000/11083/11083.pdf>

Forrás: Szgyf.gov.hu

Halloween, mindenszentek, halottak napja: amit ezekről az ünnepekről tudni érdemes

A három ünnep szorosan kapcsolódik egymáshoz, több lényeges dologban viszont mégis eltérnek.

Első körben azt érdemes tisztáznunk, hogy három külön ünnepről van szó. Október 31-e éjjele Halloween, november 1-jén van mindenszentek, november 2-a pedig halottak napja.

- A mindenszentek az üdvözült lelkek emléknapja, mely a katolikus keresztény világ ünnepe.
- A halottak napja katolikus ünnep az elhunyt, de az üdvösséget még el nem nyert hívekért.
- A Halloween pedig ősi kelta hagyományokból kialakult ünnep, mely az angolszász országokból terjedt el, de mára már hazánkban is egyre népszerűbb.

Mindenszentek

A katolikus, keresztény egyház saját ünnepe, de kialakulása az ősi kelta samhain ünneppel köthető össze. A kereszténység elterjedésével az őskeresztény szokásokat a pogány ünnepekhez igazították, így az őszi téli napfordulóhoz és a halottkultuszhoz is köthető. IV. Gergely pápa tette egyetemessé és helyezte november 1-jére.

Mindenszentek napján az emberek meglátogatják, és rendbe teszik elhunytjaik sírját, virágot visznek és gyertyát gyújtanak. A gyertya fénye az örök világosságot jelképezi.

Halottak napja

Az elhunyt, de üdvösséget még nem nyert hívekért tartott keresztény ünnep. Szent Odiló clunyi bencés apát vezette be az emléknapot, és először 998-ban tartották önálló ünnepként. Az idők során ebből általános, felekezettől független – az elhunytakról való megemlékezésről szóló nap vált. Ilyenkor mécseseket, gyertyákat gyújtanak az elhunytak emlékére.

A fő különbség tehát a halottak napja és a mindenszentek között az, hogy amíg a mindenszentek az üdvözült lelkek ünnepe, addig a halottak napja az elhunyt, de üdvösséget még nem nyert lelkekről szól.

Halloween

Az elnevezés az angol All Hallow's Eve kifejezésből ered, ami mindenszentek éjszakáját jelenti, ez rövidült később Halloween-re. Őse a pogány kelta boszorkányok, kísértetek és egyéb démonok ünnepe, a samhain volt. A kelták újéve az október 31-ről november 1-re virradó éjszakán kezdődött, úgy tartották, ilyenkor az élők és holtak világa közti határ falai elvékonyodnak. Az emberek ijesztő jelmezeket húztak, hogy elriasszák az ártó szellemeket.

A töklámpás legendája

A töklámpásról, mint az ünnep meghatározó jelképéről több legenda is fennmaradt. Ezek közül a leghíresebb Jack O'Lantern részeges kovács története. A kovácsot egy napon felkereste az ördög, hogy tartson vele a pokolba, de Jack érthető okok miatt nem akart vele menni, ezért hát egy cselt eszelt ki. Megkérte az ördögöt, hogy válasszon egy almát a fájáról, de miközben felmászott a gyümölcsért, a furfangos kovács egy keresztet karcolt a fa törzsébe. Az ördög annyira félt a keresztől, hogy nem mert lemászni. A csapdába esett ördög megígérte a kovácsnak (aki élete során sok bűnös dolgot követett el) ha leengedi a fáról, nem kell vele tartania. Miután megegyeztek, eltűnt az ördög. Jack a halála után viszont bűnös élete miatt nem kerülhetett a mennybe, az ördög viszont nem engedte be a pokolba, így a lelke a két világ között rekedt. Jack arra kérte az ördögöt, hogy legalább egy kis fényt adjon neki, hogy bolyongása közben lássa az utat. Kapott is egy izzó parazsat a pokolból, amit utána egy kivájt takarmányrúpába tett. Ezzel a kis lámpácskával bolyong azóta a lelke az élők és holtak közti világban.

Forrás: 7300.hu

Visszakerültek a helyükre a Lánchíd budai hídfőjének kőoroszlánjai

Megszépültek és a helyükre kerültek a Lánchíd budai hídfőjét díszítő oroszlánok. A Marschalkó János által készített négy szobrot tavaly augusztusban, a Lánchíd felújítási munkáihoz kapcsolódóan szállították restaurátor-műhelybe, ahonnan október 18-án kettő megtisztítva, kijavítva érkezett vissza. Végleges rögzítésük több hetet vesz igénybe. A pesti hídfő oroszlánjaira még néhány hetet várni kell.

A budai hídfőket őrző, egyenként több mint 10 tonnás oroszlánszobrokat három teherautó szállította vissza a helyükre. Több mint egy évvel ezelőtti távozásukhoz hasonlóan daruval, három darabban emelték át őket a háromméteres gránittalapzatokra.

A sóskúti mészkőből faragott szobrokat a szakemberek gondosan elhelyezik a talapzatukon, majd a következő hetekben már ott, a munkaterületen illesztik és „ragasztják” össze őket.

A restaurátorok a kőkiegészítő habarccsal először a szoborrészletek közötti rések kérgét építik fel, majd homokkal kitöltik az üreg belsejét is. Ezután ezeket a felületeket is patinázzák, vagyis addig mélyítik a színét, amíg eltűntetik a friss illesztés nyomait. Utolsó lépésként olyan végső felületvédelemmel látják el a faragványokat, amely késlelteti, hogy azok felületén újra szennyeződés jelenjen meg.

Restaurálásuk több mint egy évig tartott. A szakemberek egy újpesti műhelyben dolgoztak rajtuk műemlékvédelmi felügyelet mellett. Először felmérték, milyen állapotban vannak a szobrok. Mivel a mészkő a környezeti hatások miatt „elgipszesedik”, megköti a szennyeződések, a felszíne pedig elszíneződik, elsőként megtisztították őket. Közben vegyszeres pakolásokat tettek azokra a felületekre – például a száj vagy a hajlatok környékére –, ahol a környezeti szennyeződések még sötétebbé tették felületüket. Megtisztításukhoz korszerű orvosi lézert is bevetettek, hogy eltávolítsák a legmélyebben lévő, legmakacsabb szennyeződések.

Felderítették továbbá, hogy hol tartalmaznak idegen anyagot, kőbetétet vagy egyéb korábbi pótlásokat. Ehhez kalapáccsal kellett végigkopogtatni az oroszlánokat. Részletes hibatérképet készítettek, amelyen jelölték, hol vannak repedések vagy javításra szoruló részek.

Különleges, kőkiegészítő habarccsal kijavították a feltárt hibákat, valamint szénszálal csapok alkalmazásával visszaillesztették, illetve újraépítették az elkopott vagy kitört részleteket, például a fogakat. Fontos, hogy a restaurátorok csak olyan részeket pótoltak, amelyek korábban is bizonyíthatóan léteztek. Nem építettek be tehát olyan fogat, amely eredetileg nem volt a szobor része.

A koncepcióhoz tartozott az is, hogy felszínükről nem tüntették el az idő valamennyi nyomát. Megtartották azokat az apró gödröcskéket, amelyek a mészkő felületén az elmúlt 170 esztendőben természetesen keletkeztek. Ezért a javítások és pótlások elvégzése után a szakemberek kézi szerszámokkal alakították ki a szobrok felszínének – eredetivel megegyező – szerkezetét.

A pesti szobrok néhány héten belül követik a budai társaikat. Az oroszlánok talapzata a Lánchíd felújítása során szintén megújul, a budai oldali talapzat feliratain még dolgoznak a vésnökök, mielőtt aranyozni kezdenék őket.

A Lánchíd felújítása a tervek szerint 2023-ban fejeződik be, de az útpályát már decemberben visszaadják a forgalomnak.

Forrás: Pestbuda.hu

Emlékhellyé avatták Petőfi Sándor szülőházát

Mindez a Petőfi 200 emlékév részeként történt. Magyarország első irodalmi emlékháza előtt október 15-én avatta fel az emlékhelyet jelölő sztélét a Nemzeti Örökség Intézete. Emellett két, az ő életét és művészetét feldolgozó állandó kiállítás is megnyitotta kapuit a városban. Kiskőrös a 19. század vége óta ápolja leghíresebb szülőtte kultuszát. Életművét bemutató intézményegyüttes legfontosabb épülete, Petőfi szülőháza 2021-ben kapta meg a történelmi emlékhely címet, az ezt jelző sztélét 2022. október 15-én avatták fel. Ennek felterjesztője Krámer Iván történész-magángyűjtő volt, aki a Kossuth Szövetség korábbi elnökeként a monoki Kossuth Emlékház történelmi emlékhellyé nyilvánítására is benyújtotta javaslatát. Idén először fordult elő, hogy a magyar történelem két nagy személyiségének szülőháza egyszerre kapta meg ezt a kitüntető címet.

“A történelmi és nemzeti emlékhelyek a magyar történelem sorsfordító eseményeihez kapcsolódó helyszínek. Jelenleg 21 nemzeti és 60 történelmi emlékhely van Magyarországon, amelyeket különleges sztélék jelölnek. Ezek az emlékoszlopok jól felismerhetővé teszik az emlékhelyeket és kiemelik azok jelentőségét is. Fontosnak tartom, hogy a Petőfi bicentenárium keretében a költő születési helye is történelmi emlékhely lett, hiszen ezzel is hangsúlyozzuk nemzetünk történelmében betöltött jelentőségét” – emelte ki Móczár Gábor, a Nemzeti Örökség Intézetének főigazgatója.

A szülőház 1958-ban vált műemlékké részben építészeti értékei, részben Petőfi személyéhez való kötődése miatt. Az 1790 körül épült földszintes, nyeregtetős, náddal fedett, jellegzetes kiskunsági házban jelenleg múzeum működik, amely 1880 óta látogatható.

A Költőnek szült anyám című kiállítás Petőfi felújított szülőházában, helytörténeti kutatásokra alapozva a helyi jellegzetességekre fókuszál, és bemutatja a Petrovics család kiskőrösi tartózkodását, korabeli kapcsolatrendszerét, a gyermek Petőfi keresztelését, annak dokumentumait, tárgyi világát és a keresztszülőket. A tárlat tematikája reflektál az évek óta folyamatosan megjelenő látogatói kérdésekre,

észrevételekre. Célja, hogy illeszkedjen a ház jellegéhez, és megmaradjon az épület atmoszférája.

Az emlékmúzeum földszinti tereiben 7 év címmel látható a Petőfi 1842-1849 közé eső rövid, 7 éves alkotói időszakát bemutató tárlat. A kiállítás az életműre koncentrál, de a műveken keresztül megjeleníti a kapcsolódó személyiségeket és a történelmi eseményeket is. A kurátor szándéka szerint megjelennek benne a múzeum saját, egyedülálló kortárs képzőművészeti alkotásai is, jelezve Petőfi költészetének aktualitását. A szülőház kiállítása Dr. Filus Erika múzeumigazgató, az emlékmúzeum új tárlata Kispálné dr. Lucza Ilona, az Országos Petőfi Sándor Társaság elnökének koncepciója alapján készült.

Forrás: Hellovidek.hu

Különleges könyv-és irattár Medgyesen

Több mint ezer éves dokumentumot is tartalmaz a medgyesi Szent Margit evangélikus templom padlásán őrzött könyv- és iratgyűjtemény. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem munkatársaiból és hallgatóiból álló csapat kezdte el kutatni. A kutatócsapatot vezető Adinel Dincă történész az Agerpresnek elmondta, hogy nem érte őket teljesen váratlanul a felfedezés. A 19. századi szövegekben ugyanis volt utalás a templom tornyában őrzött könyvgyűjteményre, de arra nem számítottak, hogy 50 kötetnél több kerülhet elő. Ehhez képest több mint 150 nyomtatványt és további iratokat is felfedeztek.

Adinel Dincă szerint tudományos igényességgel összeállított, humanista könyvgyűjteményről van szó. „Fontos ugyanakkor, hogy a könyvtárat ott találták meg, ahová néhány száz éve került, nem mozgatták” – emelte ki a történész.

A Batthyáneum posztja szerint a templomtoronyban 139 darab, 1470 és 1600 közötti nyomtatott könyv, két, a 16. század első évtizedeiből származó kéziratos kötet, mintegy 60 db 14. és 16. század közötti eredeti okirat, néhány 17. századi eredeti és másolt okirat lapult, de megtalálták itt a medgyesi parókia körülbelül tíz, 17-18. századi regiszterét is, amelyek középkori kéziratredékeket is tartalmaznak, eddig 9-10., 12., 13. és 14-16. századi misekönyv-részeket azonosítottak.

Mivel zárt térben őrizték őket, a dokumentumok állapota jó, bár néhány darab helyreállításra szorul.

A könyv- és iratgyűjteményt két éves, a tervek szerint 2023-ban záruló kutatási projekt keretében dolgozzák fel, amelynek címe Az írás és az olvasás kultúrája Medgyesen a 14. és a 16. század között. Egy parókia és erdélyi iskola könyvtárának megőrzése, tudományos elemzése és virtuális rekonstrukciója. A kutatást Németország kultúráért és művészetért felelős minisztériuma is támogatja.

Bándi András, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház levéltárosa szerint a volt evangélikus gimnázium könyvtárának létezése a szakma előtt eddig is ismert volt, a tartalmáról pedig katalógusok is készültek a 19. században. Mint a Transtelexnek elmondta, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem kutatása fontos lépés a könyvtár történetében, de csak annak egy részét érinti, Adinel Dincă csapata ugyanis csak a 14-16. századi részt dolgozza fel. Fontos lenne a teljes állomány katalógizálása és rendezése, amihez nagyobb ívű projekt és több kutató összefogása lenne szükséges.

Forrás: Transtelex.ro

Egy csodás ital egészségünk megőrzéséért

Először nézzük a receptet, és utána azt, hogy mi mindenre jó!

Hozzávalók:

- 2 db sárgarépa
- 2 db alma
- 1 dl narancslé vagy víz

A sárgarépa nagy mennyiségben tartalmaz káliumot, ezért segít, hogy savtalanítsa a vérünket. Hozzájárul az egészséges csontozat és fogazat kialakulásához – ezért nagyon ajánlott már gyerekkorban sokat fogyasztani belőle. Fogyókúrázóknak is ajánlott, mivel csillapítja az éhségérzetet, és úgy tölt el jóllakottság érzéssel, hogy közben hasznos tápanyagokat ad.

Egészségünk szempontjából leghatásosabb a gyümölcscentrifugával készített nyers sárgarépa lé. Mivel savtalanítja a vért, hozzájárul a hatékony májtisztításhoz, ezáltal pedig a teljes szervezet egészséges működéséhez. Más, klorofill tartalmú zöldségekhez hasonlóan segít a szervezetben lerakódó nehézfémeket eltávolítani.

Mivel leginkább a felhalmozódott mérgeanyagoktól, és a nem megfelelő emésztéstől alakulnak ki a bőrkiütések, foltok, pikkelysömör, pattanások, ezért jó, ha minél több sárgarépát fogyasztunk. Nem csak a

savfelhalmozódást akadályozza meg, hanem magas B-vitamin tartalmával a bőr szépségét támogatja.

Sok A-vitamint tartalmaz, ezért hatékony a tüdőrák elkerülésében is. Legalább napi egy pohár friss sárgarépalé ajánlott.

Tisztítja a beleket, serkenti a mellékvesék és a hasnyálmirigy működését. Jó hatással van az emésztésre is. Olyan értékes összetevőket tartalmaz, melyek segítségével hatékonyan gyógyítható az ízületi-és a szervezetben fellépő bármilyen, egyéb gyulladás.

Az egyik legjobb látásvédő és javító zöldségünk. Fogyasszunk minél többet, így megelőzhetjük az öregkori szembetegségeket és a szürkületi vakságot is.

Forrás: Nyugdijasok.hu

5+1 meglepő tény a balkezesekről

Számos európai országban negatív vagy elítélendő tulajdonságot társítanak a balkezességhez, nincs ez másképpen Magyarországon sem, nézzük csak az efféle szavakat például: balfácán, balszerencse, vagy éppen kétbalkezes. Nem tudja senki, hogy ez miért alakult ki, mivel a balkezesek nem sokban különböznek jobbkezes társaiktól.

Az alábbiakban öt érdekes információt olvashatnak róluk:

1. Agyműködésük

A jobbkezeseknél az agy bal féltékéje felelős a beszédért, és a logikus gondolkodásért, a jobb féltéke pedig az érzelmeket, a humort és a művészetekre való hajlamot irányítja. A balkezeseknél ez a működés pont fordított, sokan viszont nem tudják, hogy a balkezességnek számos előnye is van, egy ausztrál kutatás szerint a balkezesek jobban teljesítenek akkor, amikor gyorsan kell gondolkodni és dönteni, bármilyen feladatot megoldani. Te is tapasztaltad már?

2. Képességek működésbe lépése

Általában nehezen azonosulnak az ismeretlen környezettel, viszont képesek egyedül is kivirágoztatni képességeiket.

3. Genetika

Ha a szülőpár egyik tagja sem balkezes, akkor is van esély arra, hogy gyermekük az lesz. Ez ugyan csak 4 éves korban derül ki igazán. Amennyiben az egyik szülő balkezes, úgy természetesen nagyobb az esély az öröklésre. Ez azonban a nők esetében jóval nagyobb, mint a férfiakéban. Számos kutatás létezik a balkezesség genetikai kialakításáról is. A Holland Max Planck Intézet genetikus munkatársai

kutatásainak során sikerült számos gént megnevezniük, amelyeknek közül lehet a balkezesség kialakulásához.

4. A balkezes sportolók

Rengetek sportoló van a világon, aki balkezes, mint például : Nagy László (kézilabdázó), Phil Mickelson (golflegenda), Rafael Nadal (teniszező). Egy balkezes sportoló esetében más technika jelenik meg, amelyhez jobbkezes ellenfelei nehezebben tudnak alkalmazkodni.

5. Világnap

Augusztus 13.-át nevezték ki a Balkezesek Világnapjának, amikor őket ünnepeljük.

5+1. A kézhasználat

A balkezesek többet használják a jobb kezüket, mint a jobb kezesek a balt.

Forrás: Magyarországom.hu

Civita di Bagnoregio, a mágikus középkori város, melyet csak 15-en laknak

A Balneumregis, szó szerint „Királyfürdő” egy gótikus-lombard eredetű helynév. Ebben a régióban található Civita városkaja. A név eredetének valószínűleg termálfürdőkhöz, vizekhez lehet valami köze. A legenda szerint a fürdők egészséges vize begyógyította Desiderius langobard király sebeit. A várost az etruszok alapították körülbelül 2500 évvel ezelőtt, egy tufa-hegyen, amely az évszázadok során a víztől erősen elmállott. A tufás dombot, amelyen a Civita áll, aláássa az alatta lévő völgyekben folyó két patak, valamint az eső és a szél által okozott folyamatos erózió.

Nem tudja elkerülni az összeomlást, amilyen csodás az őt körülvevő táj, olyan veszélyes, halálos is. A gyakori sziklaomlások miatt a helyiek "ilpaesechemuore"-nak, azaz a "haldokló városnak" hívják. Az eredeti lakosok közül nem sokan maradtak, inkább csak az üzletek tulajdonosai a turizmus miatt, illetve néhány művész. 15-en lakják nyaranta, ez a teljes létszáma a kávézóknak, éttermeknek, boltoknak. Még a 16. században indult meg hanyatlása, amikor néhány ház egyszerűen csak lecsúszott a szakadékba. Innentől kezdve mindenki máshogyan tekintett a helyre. Elnéptelenedése miatt megőrizte középkori báját.

Körülbelül 120 kilométerre északra található Rómától. Különlegessége, hogy az egyetlen megközelítés a közeli városból egy gyaloghíd, ami egy szakadék felett ível át. 2013-ban útdíjat is vezettek be, ami 5 Euró. Csupán a helyiek hajthatnak fel a hídra biciklivel, vagy motorkerékpárral, de csak a megjelölt időpontokban, különleges engedéllyel. A

belépőjegyet a turisták számának csökkentése céljából vezették be, mert a városka nem bírja el a hatalmas tömeget. Évente több százezren látogatják meg. Tehát Civita di Bagnoregio-ban még mindig igazi nyüzsgő olasz hangulat uralkodik.

Forrás: Magyarországom.hu

Az éneklő homokdűnék titkai

Már Marco Polo idejében is meséltek az utazók a sivatagban hallható furcsa hangokról. Az éneklő dűnék a természet egyik legkülönösebb, egyben leglenyűgözőbb jelenségei. Azóta már tudják, a sivatag "énekét" a homokdűnék csuszamlásai idézik elő, a jelenség mögött meghúzódó pontos mechanizmust azonban mindeddig rejtély fedte. A megoldást a Physical Review Letters szaklapban publikálták.

A létrejövő dobolásra, alacsonyan repülő sugárhajtású gépre, vagy akár egy orgonára emlékeztető hangok akár 10 kilométeres távolságban is jól hallhatók, mivel hangerejük elérheti a 105 decibelt, frekvenciájuk pedig a homokszemcsék elhelyezkedése függvényében 65 és 110 Hz között mozog. Az amúgy elég ritka jelenség vizsgálatának a Francia Nemzeti Kutatási Tanács egyik tagja, Stéphane Douady látott neki, aki a marokkói Ghord Lahmar területről szállíttatott át homokot laboratóriumába.

Douady-nak és munkatársainak már a homokszemcsék kézzel, vagy egy fémpengével történő egymáshoz dörzsölésével is sikerült hangokat előcsalni, azaz a hangnak semmi köze magához a dűnéhez. Korábban a tudósok úgy vélték, hogy a homok mozgása következtében az egész dűne rezeg, ez adja a messzire elhallatszó zajokat, a laboratóriumi eredmények, valamint a megfigyelt dűnék szerint azonban ehhez elég csupán a szemcsék mozgása. A hang frekvenciái megfelelnek a szemcsék relatív mozgásának frekvenciáinak, a hang pedig a mozgás szinkronizálódásából adódik, a dűnének nincs szerepe.

Amikor a homok megcsúszik, a szemcsék átperegen egymáson, és állóhullámokat hoznak létre a folyóhomok rétegben. Ezek a hullámok felerősítik egymást, és rezgővé teszik a réteget, aminek nem kell vastagabbnak lennie 2-3 centiméternél. A vizsgálatok szerint a szemcséknek másodpercenként legalább 0,45 méteres sebességgel kell haladniuk ahhoz, hogy hangot adjanak ki, amit a marokkói dűnéknél elvégzett mérések is megerősítenek. A kiadott hang a homokszemcsék felszíni állapotától függ. Az éneklő szemcsék rendszerint gömbölyűek és finom szilika gél bevonat fedi őket, míg a vizes vagy az előbb említett réteggel nem rendelkező szemcsék egyáltalán nem adnak ki hangot.

Forrás: 24.hu

A HÓNAP VERSE

Juhász Imre

Óda a fényhez.

Az éjszakák darabokra tört
Foszlányait elúzi a fény...
Szívünk zegzugos utcáiban
Csak a fény az egyetlen remény.
Ha pusztába tévedt vándorként
Az éj sötétje borulna ránk;
Utat mutat s célhoz vezethet
Egy pislogó, halvány gyertyaláng.

Az ember ki fény nélkül bolyong,
Mindig úttalan utakon jár csak...
Élete olyan mint a virágé,
Melyet sötét szobába zártak.
Szállni szeretne vad szelekbe,
Nem láthat célt, de nő a vágya;
Szeretne lenni maga a fény
És önmagának is csak árnya.

Sötét tenger fénybójái közt

Hajónk mindig biztos partot ér
Nélkülük csak sötét homályba
Vész előttünk minden földi tér.
Tévelyegve, botladozva jár
Kinek útját nem jelzi fény,
Annak a ma tegnapot jelent csak
S a holnap is csupán csak remény.

Az embernek nem a gazdagság;
A fény jelenti az életet,
Mely a gazdagnak is lehet átok
És a koldusnak is szép lehet.
A sötétben minden ami szép
Elveszíti bűvös varázsát...
A legszebb gyémánt mennyit ér, ha
Nem láthatjuk a csillogását?

Aki csak álmodik a fényről;
Az az örök éjszakák rabja,
Neki mindegy, nappal vagy éj van
Miért várna az virradatra?
Ki fényben él annak az est is
Már egy homályba tűnt remény,
Míg a sötétben tévelygőnek
Elég lenne egy sugárnyi fény.

A fény az élet, a fény éltet
Egyformán embert és virágot...
Azt is akit elvakít a fény,

S azt is aki fényt sosem látott.
A tavasznak el kell jönnie
Ha a fény a rügyekre rátapadt.
A nappalt a fény teremti meg
És a fény szüli az árnyakat.

Fénytől lesz a szivárvány színes...
A fák lombja fénytől üdezöld.
A virág a fénytől illatos
S a fénytől lesz termékeny a föld.
A fény olyan kincs, mely egymaga
Túlnőhet minden földi vágyat;
Nekem olyan szent erő a fény,
Mint hívőnek a bűnbocsánat.

A fény az úr a mindenségen;
A gazdagság csak hazug álom...
Nem cserélném el semmi pénzért;
Mammon helyett a fényt imádom.
Ha az éjre közelg a hajnal,
Úgy várom mint egy hű szeretőt;
Hátat fordítok a sötétnek
S letérdelek a fény előtt.

Siketvakok Országos Egyesülete
HungarianDeafblindAssociation

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél